

Vrtičkarjem očala, državljanom prihodnost !

Blog: **Gostujoči blogi**

avtor: Robert Drobnič

V času prvih šolskih dni in v pričakovanju jesenskih vpisov na fakultete se radi spomnimo na naše šolarje, dijake in študente, na učitelje, starše, stare starše in politike. Veliko večkrat bi se morali spomniti na njih, predvsem v zvezi s skrbjo o tem, kako kvaliteten kader je naš narod sposoben ustvarjati. Projekt izobraževanja in projekti vlaganja v kadre v naši lepi domovini bi morali biti vsaj toliko pomembni kot projekti vlaganja v infrastrukturo. Slednjih projektov se spomnimo velikokrat, pravzaprav vsakdan, ko se skuša ugotavljati vzroke za zamude gradenj in razloge za drage avtocestne odseke. Ali so ti infrastrukturni projekti res tako pomembni, da vidimo samo njih? Ali ni delo z ljudmi in ustvarjanje kreativnih podjetnih kadrov vsaj toliko pomembno za našo državo kot ta infrastruktura?

To vprašanje kaže na enega večjih problemov slovenske miselnosti, poleg vrtičkarstva in delovanja po sistemu »samo da bo dobro za moj žep«. To je namreč kratkovidnost. Kratkovidnost zato, ker smo sposobni videti rezultate le na kratek rok, maksimalno za nekaj let. Če se gradi infrastruktura, na primer stanovanjske sošeske, ceste, mostove, tunele, znamo gradnjo teh projektov stalno spremljati in se razburjati ter preklinjati zaradi precenjene vrednosti projektov, odsotnosti odstavnega pasu in drugih primerov domnevno neučinkovite porabe davkoplačevalskega denarja. Pa pogledjmo, ali se kdo razburja, ker vsakemu mlademu človeku, ki je na fakulteti, v naši domovini, ki bi se rada merila z najrazvitejšimi na svetu, ne zmoremo omogočiti, da bi vsaj eno leto, ali pa vsaj en semester študiral nekje v tujini in tako pomagal kreirati svojo prihodnost in gospodarsko prihodnost našega naroda? Saj obstajajo mednarodni programi, Erasmus, Socrates in drugi, ki se lepo izvajajo, vendar ali se bomo kar sprijaznili s tem, da je tisto, kar nam ponudi Evropa s svojimi programi, za nas, za našo Slovenijo, enostavno dovolj?

Omenjeni programi so pomembni, a bi jih morali dojemati bolj kot dodatno začimbo, nikakor pa ne vse, kar premoremo v tej deželi, še posebej če vemo, da razvite države in večji narodi mladim dajejo globalne priložnosti že dolga leta in desetletja. Kako drugače se bomo sicer v tej deželi intelektualno in gospodarsko razvili, če ne tako, da bomo s svojim globalnim znanjem, mednarodnim mreženjem, povezavami ustvarjenimi v mednarodnem prostoru, sposobni ustanavljati in voditi svoja podjetja.

Pri nas pa zaenkrat namesto tega produciramo podjetnike iz brezposelnih, kar je v svojem bistvu dobra ideja. Vendar pa je pri tem potrebno vedeti nekaj pomembnih podrobnosti. Če samozaposlenim država da 4.500 evrov in se pohvali pred javnostjo, koliko tisoč novih »podjetnikov« je pomagala ustvariti, to še vedno ni rezultat nečesa konkretnega. Naša družba potrebuje realne, oprijemljive rezultate. Teh pa nihče ne spremlja. Nihče ne preveri, kako ta podjetnik oziroma samozaposleni deluje čez 4 in več let. Spremljajo se podatki samo do dveh let, kolikor je pač nujno, da samozaposleni ostane v sistemu. Do takrat mu sredstev države ni potrebno vračati. Če po dveh letih ni zainteresiran, da še ostane podjetnik, potem gre lahko mirno spet za nekaj časa med brezposelne, saj si je vmes z denarjem, ki ga je prejel od države za samozaposlitev, plačeval prispevke, tudi tiste za primer brezposelnosti. In bo zelo zadovoljen, ker bo lahko še naprej delal na črno.

Kratkovidnost torej, tako kot tista kratkovidnost, ki prepriča ljudi, da ceste pomenijo razvoj, čeprav so le sredstvo za razvoj, pot do razvoja je pa v ljudeh. In tako kot tista kratkovidnost, ki je prepričala slovenski narod, da je članstvo v EU cilj, čeprav je bilo le sredstvo in podlaga za povezovanje, tega pa moramo ustvariti ljudje. Vendar ne takšni ljudje, ki se bodo zadovoljili z zaplankanim vrtilčkarstvom in samozadostnostjo.

V EU smo zato, da damo čim več priložnosti predvsem mladim za izobraževanja v tujini, sicer se bo vrtilčarska logika nadaljevala in vodila v nazadovanje in proizvodnje proizvodov brez dodane vrednosti oziroma Slovence spremenila v manj pomembne trgovce. Prepotrebne investiranja v mlade je bistveno premalo, pri čemer pa motivirane, ustvarjalne, delovne in znanja željne ljudi redko kdo opazi ter jim ponudi priložnost. Zatorej velikokrat ostanejo »pridni« za štirimi stenami računovodskih servisov ali drugih manj ustvarjalnih administrativnih delih, ki pomenijo »servis«, ne pa dodano vrednost. Saj tudi cest nismo gradili za to, da bi bili Slovenci zgolj cestinarji? Ali pač?

Kader 21. stoletja mora biti globalno ustvarjalen, takšen pa je lahko, če je takšna družba, ki globalno kadruje, globalno posluje ter lokalno investira. Država pa bo morala dati konkreten znak, da bodo to počeli tudi njeni državljani. V Luksemburgu na primer omogočijo vsakemu študentu vsaj eno leto študija v tujini. V Singapurju pa država plača najboljšim študentom študij v tujini, z obvezo dokončanja študija, obveznih nekaj delovnih izkušenj, vrnitve v domovino in ustanovitve podjetja na domačih tleh. Tako nastajajoči podjetniki in poslovneži ustvarjajo posel na globalni ravni in ga prinašajo domov. Slovenskih vrtilčarskih interesov tam ni zaznati. Celoten vrtilček v glavah teh ljudi je zemeljska obla. Takšen vrtilček pa prinaša obilo visoko tehnološkega povezovanja in poslovnih priložnosti, ki med drugim še kako pripomorejo krpati luknjo marsikaterega državnega proračuna.

Rezultat izgradnje ceste je sicer lahko kvalitetno izgrajena cesta, ki v nek kraj dejansko lahko pripelje razvoj. Vendar pa je ta razvoj odvisen od ljudi, od njihovih idej, od njihovih zamisli, od njihovega znanja, od njihovega entuziazma in od njihove energije ter želje po ustvarjanju. Pri izobraževanju in usposabljanju ljudi gre prav za to. Zato mora biti rezultat naših šol, pa tudi podjetij in aktivnosti države na trgu dela človek, ki je inovativen, ki je pravi svetovljan, ki

na dnevni ravni deluje mednarodno (saj zato pa smo v Evropi - ali tega pri nas še nismo ugotovili?), ki osvaja nova znanja in ima želje in potrebe po dodatnem izobraževanju in usposabljanju. Če bomo imeli takšne ljudi, potem bo tista cesta, ki se je končno, pa čeprav s strahovito visokimi stroški in zamudami zgradila, lahko dobila ključno nadgradnjo razvoja, to je nadgradnjo v ljudeh. V tistih ljudeh torej, ki bodo to cesto in ostalo infrastrukturo znali uporabiti kot sredstvo za znatnejši prispevek k proizvodnji izdelkov in storitev visoke dodane vrednosti in s tem pripomogli k razvoju slovenskega gospodarstva in povečanju blaginje prebivalstva.

Zato je delo z ljudmi in za ljudi bistveno bolj pomembno, kot pa infrastruktura. Še posebej v dvomilijonski državi, kjer bi moral biti vsak posameznik kot potencial za državo bistveno bolj dragocen. In da pri tem že spet ne omenjamo kakšne tekstilne tovarne, kjer sta tako gospodarstvo kot država ob začetku bridkega konca nekdanjega ponosa ugotovila, da bi bilo nujno, da bi se ljudje prekvalificirali. Seveda bi bilo to nujno, vendar že pred 15 ali vsaj 10 leti, ko so imele šivilije deset let manj in so bile bolj prilagodljive, so lažje sprejemale nova znanja. V vmesnem času pa bi si že marsikatera našla drugo zaposlitev, morda postala celo podjetnica.

Zdravilo za kratkovidnost so očala. Morda je slovenski družbi potreben celo teleskop. Le tega bi bilo dobro obrniti tudi proti Jugovzhodni Aziji, pa tudi severni Afriki, torej tja, kjer kadri postajajo vedno bolj kvalitetni in nas marsikje že prehitevajo. Potem ko že nekaj časa lovimo Evropejce, bomo očitno kmalu začeli loviti tudi Azijce, vendar bo treba razvojni zaostanek kadrov loviti tako, da ne bomo več lovili svojega lastnega repa. Potem pa nas bo morda v Sloveniji tista cesta, ki je bila končno, po toliko letih zgrajena, pripeljala do cilja.